

proč vzame in les dobro zmiže, dokler mastna maroga ne premine. Če je treba, se tofo ravnanje v drugič in tretjič ponovi. Po zimski se mora les, kolikor mogoče, na topli kraj prenesti. 2. Se les z vročo vodo, v kateri je soda raztopljen, očiš-čuje. Po prvi poti se po malem maščoba do čista iz lesa izvleče, po drugi pa le bolj iz površine lesa, in maroge se pozneje zopet prikažejo. Tako se mastne maroge iz lesenih sobin podov z sodo za čas odpravijo, ali pozneje se zopet prikažejo. Pri sodih je treba oboje pomočkov rabiti. Dno se izvzame in notrajne stene sode se najpoprej z debelo capo prav dobro izribajo, z glinastim, z jesihom namešenim testom večkrat pomazejo in vsakokrat prav dobro izmijejo. Na to se potem dno in stranske stene z vodo, v kateri je soda raztopljen, omijejo in slednjič še le z vodo poplaknejo. Predno se pa sod ni z glinastim testom dobro pomazal, naj se pa soda ne rabi, ker po lesnih luknicah le prerada žajfa nastane, ki potem le teško v glinasto testo preide.

Spriden zrak iz kleti spraviti.

Pomoček je prav priprost in skoz in skoz zanesljiv. Tla kleti se z apnenim mlekom poškopijo, t. j. namreč voda, v kateri se je apno razpustilo in pomešalo. Isti namen se doseže, ako se apneno mleko v plitvih posodah, skledah po tleh sem ter tje razpostavi. Apno, v vodi raztopljeno, vso ogljeno kislino, ktera se v kleti nad tlami vlačí, na se potegne in tako prostor tega strupa očisti. Ko bi pa pri nadaljnjem vrenju se zrak zopet spridel, je to znamenje, da se je apneno mleko ogeljne kisline že toliko navzelo, da je nič več ne more na se vleči, da je, kakor se pravi, z njo nasiteno. V tem slučaju je treba posode z novim apnenim mlekom napolniti potem, ko se je že pokvarjena apnena voda proč vlija. Tako je mogoče, v vseh takih prostorih vedno zrak čist in zdravju neškodljiv ohraniti.

Grenkota v putru

je napaka, ki se le pregostokrat nabaja. Izvira pa ta napaka ali iz mrve, ali pa iz krivega in napačnega ravnanja z mlekom in smeteno, ali pa tudi, in sicer prav pogosto, iz obojega, kar je potem tim hujše. V navadnem govoru se ne razločuje, od kod grenkoba izvira. Puter je grenek, ali je potem tej napaki kriva mrva, ali krivo in napačno ravnanje z mlekom in smeteno, ali pa oboje vkup. In vendar bi bilo dobro, ko bi se tukaj tudi v besedi isvir grenkobe zaznamoval, kajti grenkoba, ktera izvira iz grenke mrve, je manjša napaka od one, ki izvira iz napačnega ravnanja z mlekom, ali ona, ki izvira iz obeh.

Če ima grenkoba putra svoj izvir v grenki mrvi, tako ta grenkoba ni toliko zoperna in ostudna, kakor pa tista, ki ima svoj vzrok v spridene smeteni. Taka je tako rekoč v naravi

mleka ležeča grenkoba putra iz spridene smetene zmedenega, kteri postane z časom naravnost ne-uziten.

Medovino ali „mesing“ svitlo vzribati.

V ta namen se vzame 1 del belega šelaka 5 delov vinskega cveta; ali pa 1 del šelaka, 1 del mastiksa in 7 delov vinskega cveta; ali pa 8 delov šelaka, 2 dela sandaraka in 1 del beneškega terpentinovca in 50 delov vinskega cveta; ali 12 delov sandaraka, 6 delov mastiksa, 2 dela elemija, 1 del beneškega terpentinovca in 64 delov vinskega cveta. Te zmesi se na medovino namažejo, ko se je prej vse druge nesnage čisto osnažila. Tudi s prsti se ne sme preveč po nji sem ter tje tipati. Dobro je, stvar, ki se hoče snažiti, na 75 stopinj Celsija razgreti.

Razstava perutnine in ptičev bo letos v Gradci od 25—29. marca. Na njo se morejo poslati: petelini, kokoši, kopuni, golobi, goske, purani, lepotični in ptiči pevci, živa in zaklana spitanana perutnina, orodje, spisi, sprave, kobače, ptičniki itd. Naglaša se do 11. marca pod adreso: Geflügelzuchtverein. Graz.

Vino novo, pretočeno velja 60—80 fl. štrtinjak v Mariboru.

Sejmi na Kranjskem 27. febr. na Igu, na Koroškem 27. febr. v Oberburgi, na Hrvatskem: 25. febr. v Ljubešnici, v Selu.

Dopisi.

Iz Maribora. (Slovenska posojilnica.)

Podpisani so ustanovili tukaj v Mariboru na podlagi postav od 9. aprila 1873 in 27. grudna 1880 „Posojilnico“ kot zadruzo z omejenim poroštvom, ktera je že začela svoje delovanje. Najpomembnejši namen tega društva je, dajati svojim udom na kratek čas posojila po kolikor mogoče nizki ceni, in sicer v prvi vrsti na osebni kredit (up) in le izjemno proti nepremakljivi in premakljivi zastavi. Sredstva, da se dajejo ta posojila, se dosežejo s tem, da uložijo zadružniki zadružne deleže, in sicer ali po 10 goldinarjev kot opravilne deleže, ali po 100 goldinarjev kot glavne deleže, potem da se sprejmejo uklađe na hranilnične knjige, ktere sme uložiti vsak, ali je ud, ali ne, in tretjič s tem, da se ustanovi zadružni fond (reservni fond), kteremu se morajo odkazati vsled pravil vsako leto 10% čistega dobička in vstopnine novih zadružnikov. Vodstvo zadruge oskrbljuje ravnateljstvo, ktero obstoji iz ravnatelja, denarničarja, kontrolorja in četririh odbornikov. Nad ravnateljstvom zaradi njegovega delovanja čuva vedno nadzorništvo. Da se pa tudi tisti oložniki, kteri niso društveni udje, zamorejo prepričati o gospodarstvu z društvenimi denarji, imajo uložniki, kteri uložijo več ko 300 gold., vsled pravil pravico, samostojno voliti

tretji del udov nadzorništva. S tem dobijo uložniki največje poročstvo gledé varnosti svojih društvu zaupanih (izročeni) denarjev, ker imajo pri vseh v § 36 naših pravil navedenih in sicer najvažnejših posvetovalnih predmetih, ter tudi pri dovoljenji posojil čez 2000 gl. posredno glasovalno pravico. Da pa zamore naše društvo dovršiti svoj najpoglavitejši namen, namreč da pripravi svojim udom prav vredna posojila, je pred vsem potrebno, da se naredijo na eni strani mnoge hranilnične vloge in da se na drugi strani udeleži mnogo posameznih in skupnih oseb z zadružnimi deleži pri društvu. Za čas se bodo obrestovale pri našem zavodu uloge s 5% in se določi merilo obresti za posojila s 7%; obrestovanje bukvice zadružnih deležev pa je odvisno od tega, kakoršni se doseže h koncu vsakega leta opravljeni čisti dobiček, vendar se sme upati, da te obresti ne bodo manjše, kakor ove od hranilnih vlog. Društvena uradnica je tukaj v Mariboru v Tegethofovih ulicah, in se bo tam uradovalo vsaki torek od 10. do 12. ure dopoldne. Ravnateljstvo: Dr. B. Glančnik, advokat v Mariboru, ravnatelj; Paul Simon, hišni posestnik in fabrikant v Mariboru, denarničar! Franc Bindlechner, hišni posestnik v Mariboru, kontrolor; Feliks Ferk, praktični zdravnik v Mariboru, odbornik in ravnateljev namestnik; Dr. Franc Radey, c. kr. notar v Mariboru, odbornik; M. Berdajs, trgovec v Mariboru, odbornik; Jožef Rapoc, hišni posestnik v Mariboru, odbornik. Nadzorništvo: Dr. Ferdinand Dominkuš, advokat v Mariboru; Lovro Herg, kanonik v Mariboru; Jožef Kodela, posestnik v Mariboru; Dr. L. Gregorec, profesor bogoslovja v Mariboru; Franc Rapoc, c. kr. notar v Šoštanj; Janez Flučer, posestnik pri sv. Petru blizu Maribora.

Iz Ormoža. (Neotesanec.) V zadnjem listu graškega lista „Pädagogische Zeitschrift“ se „ein Lehrer Untersteiermarks“ huduje nad članki, objavljenimi v „Slov. Narodu“ in „Slov. Gospodari“ in tipa za dopisnikom mej trgovci in gostilničarji z izrazi: Landkrämer, Wirth itd. Akoravno smo osvedočeni, da ormožki mladič po krivici tega dopisnika mej trgovci in gostilničarji išče, vendar ne ostane brez odgovora, ker skuša osramotiti celi stan z izrazi: Landkrämer, Wirth itd., računajoč je Bog več v katero vrsto neomikancev. Da pa temu ni tako, je dokaz, da so v tem okraju trgovci in gostilničarji od šolskih oblasti in od občinstva celo čislani možje, ki za šolstvo vneto delujejo; tako n. p. je v Središči kranj. š. sveta trgovec in gostilničar, njegov namestnik je tudi trgovec, krajni šolski ogleda pa je gostilničar; v Ormoži je predsednik šolskega sveta trgovec, pri Svetinjah je načelnik gostilničar, a šolski ogleda trgovec; pri sv. Miklavži je načelnik trgovec in gostilničar, ki je ob jednem tudi šolski ogleda; pri sv. Tomaži je šolski ogleda trgovec in gostilničar; itd. Razen tega je tretjina

udov c. kr. okrajnega šolskega sveta trgovcev in gostilničarjev. Vse take za šolo delujoče može pa ormožki mladič hoče sramotiti z: Landkrämer itd. O vi „Lehrer Untersteiermarks“, kje je doslednost; pri jednem kraji hočete trgovce in gostilničarje sramotiti, po drugem kraji pa iščete pri njih pomoči. Da brez teh obstati ne morete, menda ne bodete tajili, še po vašem odbodu v B. bodemo se spomnili da ste brez trgovcev in gostilničarjev „hoteli“ shajati. Če tega stanu ne trpite, zakaj pa ravno pri žganjetočarici stanujete, zakaj pa ne v gradu? zakaj hodite po denar k gostilničarju in ne k „Rotšildu?“ zakaj kupujete blago pri trgovci in ne v fabriki? Ali ni grdo, če mahate po stanu, kateri vam nikdar ni nič hudega storil, niti želel, marveč bil vam je v pomoč, kjer je le zamogel? Hvalite pa Boga, da vam je dal tak „gosposk“ kruh, katerega vam sicer ne zavidamo, a spoznamo, da ga niste vredni, ker ga zlorabite za grdenje davkoplačevalcev, od katerih živite. „Slov. Narod.“

Iz Podvinec pri Ptuj. (Oderuh Engelhart.) V zadnjih dvajset letih nikdo premoženju slovenskih kmetovalcev na spodnjem Štajerskem ni tako hudih ran vsekal, kakor znani oderuh Engelhart. Ljudje ga poznajo; ni ga treba dalje popisovati. Tukaj jeden zanimiv slučaj! Nek kmet v naši vasi je pred dvema letoma Engelhartu 84 gold. dolžen ostal. Na ta dolg je kmet Engelhartu 290 gold. plačal, in po računu oderuha je še kmet sploh 220 gold. dolžen bil. Kmetija se je zavoljo tega ostanka uže tretjikrat oklicavala, in kmet je obupaval. V zadnjem trenutku se podá kmet k odvetniku g. dr. Gregoriču v Ptuj in ga prosi za pomoč. Ta Engelhartu pravdo nakloni in dokaže, da kmet ni nič več dolžen, marveč da je celo po oderuškem računu uže preveč plačal. Pravo je imel. Kajti sodnija je spoznala, da je dolg uže davno plačan, da kmetu ni treba 220 gold. plačati, ampak da še Engelhart kmetu celo nazaj mora plačevati, dr. Gregoriču pa nad 90 gold. stroškov vrnoti. Da svojega odvetnika Engelhart še posebej plačati mora, to se po sebi razume. Tako so se oderuhu krivični groši zopet iz žepa stepili. Vam kmetom pa naj bo za poduk: bežite pred oderuhi, če ste v njih krempljih, pa skrbite ob pravem času za pomoč, da ne bo zamujeno.

Iz Brašlovca. (Hitrega posnemanja vredno in potrebno.) Gosp. dr. Vošnjak nam naznanja, da ima g. profesor Kvičala vladi v šolskih zadevah poročati, in smo vsled tega sledečo peticijo ali prošnjo visokej zbornici poslali, ter prosim, da jo blagovolite v „Slovenski Gospodar“ vzeti, in se glasi: „Visoka zbornica poslancev! Radostnim sreem zaslišali smo leta 1880, da je visoka zbornica sprejela resolucijo gledé uvedanja slovenskih srednjih šol po slovenskem Štajerskem, za kar se visokemu državnemu zboru iskreno zahvalujemo. Globoka žalost pa nas sprehaja, ko

žalibog vidimo, da se do zdaj še nič storilo ni v izvedenje one resolucije; da so naše srednje šole sploh osobito Mariborsko učiteljsiše, vedno še nemške; da si nam slovenske šole ne gredo samo po naravni pravici, temuč so nam postavno zagotovljene. Nepotrebno bi bilo, stoprav na dolgo in široko razpravljati, kako da je napačno in za našo zgolj slovensko mladež na kvar, da se tu nastavlja morajo učitelji, po nemških učiteljskih izšolani, ki samo za vsakdanjo potrebo zunaj šole slovenski znajo; kajti umeje se samo ob sebi, da se v šoli nikdar ne zamore doseči postavni smoter, ako se ne poučuje v maternem jeziku šolarjevem; katerega ima tudi učitelj biti popolnoma vešč v v govoru in pisavi. To je pa učitelju nedvojbeno samo tedaj mogoče, ako se je sam izobraževal v tistem jeziku, v katerem bode imel poučevati. Tako skromna je dakle naša prošnja, koja zopet predlagamo visokemu državnemu zboru, zaupljivo proseč, naj blagovoli še v teku tega zasedenja na visoko vlado toliko vplivati, da se resolucija od leta 1880 gledč slovenskih srednjih šol na slovenskem Stajerskem brez vsega odlašanja in resno izpelja. Tržka občina Brašlovce 16. febr. 1882. O p o m n j a. Narodne srenje, narodni okrajni zastopi, narodna društva naj blagovolijo jednake prošnje doposlati svojim dotičnim državnim poslancem; baron Goedel-uu, Mih. Hermanu in dr. Vošnjaku. Adresa: J. J. Abgeordnetenhaus, Wien. Prošnje se naj odpošljejo do danes tedna, da se pri obravnavi proračuna za l. 1882 naši poslanci zamorejo na nje sklicavati in opirati. Kesneje bi prepozno bilo.

Iz Celja. (Odgovor.) V zadnjem listu „Slovenskega Gospodarja“ so se oglasili bivši „Popotnikovi“ lastniki. Pred vsem žugajo slavnemu uredništvu s § 19 tiskovne postave — sklicovaje se — pišejo. Če ti lastniki tiskovno postavo poznajo, zakaj pa niso po § 10, 3. dotičnim oblastnijam naznanili, da so „izdajatelji?“ Bivši lastniki trdijo, da „Popotnikovo“ založništvo nalašč neresnico po svetu trosi, če pravi, da so obljubili „Učiteljskega Tovariša“ podpirati. Če se z „Učiteljskim Tovaršem“ združijo, ali mu ni to podpara? Imajo li ti lastniki tako slabo mnenje o sam sebi? — Pravijo, da bi neki „Učiteljski Vestnik“ še zdaj v Celji izhajal, ko bi „Popotnika“ ne bilo. — Kako pa to? Ali ni njih vodja razglasil, da je popustil „Popotnika“ zavoljo tiskarja? — Ali bi si bili posebnega tiskarja najeli? Zakaj za „Popotnika“ tega niso storili? Kje je doslednost? — Dalje jim založnik pri „Popotniku“ na denar gleda. — To je njegova dolžnost, da iztirjava naznalnino in naročnino od onih, ki niso imeli pravice je prejemati, in ki je še do zdaj založniku odrajtali niso, dasiravno je ta v prvih dveh letih za „Popotnika“ okoli dve sto goldinarjev iz svojega žepa dal. — Založnik je bil le „Sprachrevisor“. Kaj pa so mu dali lastniki za to, če res tako na denar gleda? — Očitajo, da g. Ž.

ni mož beseda ostal. Morda zavoljo tega, ker ni njegova pogodba, da „Popotnik“ med letom ne preneha? S kom pa se je treba puliti tem lastnikom za njihovo last? Ali ni običajno, da sme sè svojo lastnino vsak obračati, kakor hoče? — Slednjič pravijo, da tirja čast in značaj učiteljev, da niso v dotiki z listom, katerega neče celjsko učiteljsko društvo in čitalnica. — So li tedaj vsi gospodi učitelji, čitalnice, čest. duhovniki, uradniki, uredništva in drugi naročniki raznih stanov brez časti in značaja, ker imajo „Popotnika“, ali pri njem sodelujejo? Celjsko učiteljsko društvo je bilo le v prvih polovicah prvih dveh let „Popotnikov“ naročnik, čitalnica pa ni naznanila nobenega uzroka, kar tudi potrebno ni. — Ali so bili tani tudi naročniki in sodelovalci „Učiteljskega Tovariša“ zavoljo tega brez časti in značaja, ker se celjsko učiteljsko društvo na ta list ni naročilo in ga v javnem zboru obsojalo? Ali je ta brez značaja in časti, kdor si naroči list, katerega si drugi naročiti ne more ali neče? Slovenskim časnikom bi se slabo godilo, ko bi njihovi naročniki in sodelovalci te lastnike posnemali.

„Popotnikovo“ založništvo.

Iz Maribora. (Čitalnica. — vinorejska šola.) Pustnim veselicam primeren konec naredila je naša čitalnica z velikim plesom v kostimih pustni večer. Došlo je precejšnje število čitalničarjev z gosti, tako, da je bilo odlično občestvo zbrano, med tem mnogo gospodičin krasotic, ki so kaj živabno se udeleževale plesa, katerega je g. dr. Ulrich po znanosti svoje spretnosti vodil. Veliko veselja naredile so kostime, med njimi brbka kranjska Indijanka, lepa Tirolka, krepak mornar, prijazen Gorjencec, posebno pa šaljivi Jud itd. Lepa hvala vsem. Znaprej bodo ob večerih nedeljskih zopet govori in razna prednašanja. — Vinorejska šola imela je dvadnevno skušnjo, ki se je dobro obnesla; fantje so spretno odgovarjali — vse nemški. Goste je posebno zanimalo praktično razkazivanje na trsih izkopanih, kako se more razumno rezati.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kedar se gre v državnem zboru za državne davke in stroške, tedaj imajo poslanci največ prilike pokazati svojo modro skrb za obstanek države pa tudi za potrebsčine volilcev. Nemški liberalci pa tega ne porajtajo, ampak pri takšnih obravnavah le upijajo, kako se Nemcem sedaj krivica godi, kako le česki, poljski in slovenski uradniki, profesorji in učitelji mastne službe dobivajo, nemški pa se za dveri postavljajo, dalje kako ministri upravljajo denarje in sploh nič ne storé. Tako so jamrali nemški liberalci med njimi tudi Wildhauški Karneri. Toda naši poslanci in ministri so jihovo predrzno natočevanje odločno zavrneli, dokazavši, da to ni krivica Nemcem, ako se tudi drugim narodom v